

ДО ПИТАННЯ ПІДГОТУВАННЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ» НА МЕДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ ЛЬВІВСЬКОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: ПЕРШІ ПІДСУМКИ

CONCERNING THE TRAINING OF STUDENTS IN THE SPECIALTY "PHYSICAL THERAPY, OCCUPATIONAL THERAPY" AT THE MEDICAL FACULTY OF THE LVIV MEDICAL UNIVERSITY: FIRST SUMMARY

Ігор Гайдучок (Ihor Haiduchok), доктор медичних наук, професор, ВПНЗ «Львівський медичний університет», Україна (Lviv medical University, Lviv, Ukraine)

Ольга Гуменюк (Olha Gumenyuk), кандидат педагогічних наук, доцент, ВПНЗ «Львівський медичний університет», Україна (Lviv medical University, Lviv, Ukraine)

Ольга Рябуха (Olha Ryabukha), кандидат медичних наук, професор, ВПНЗ «Львівський медичний університет», Україна (Lviv medical University, Lviv, Ukraine)

Орися Ковалишин (Orysa Kovalyshyn), доктор медичних наук, доцент, ВПНЗ «Львівський медичний університет», Україна (Lviv medical University, Lviv, Ukraine)

Надія Козова (Nadiya Kozova), асистент, ВПНЗ «Львівський медичний університет», Україна (Lviv medical University, Lviv, Ukraine)

***Corresponding author: Olha Ryabukha**

Анотація. Розглянуто організаційні підходи та вимоги до проведення комплексного практично-орієнтованого державного іспиту освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр», який складала студенти, що навчаються на медичному факультеті ВПНЗ «Львівський медичний університет» за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія». Проаналізовано його результати з питань основ фізичної терапії при захворюваннях серцево-судинної системи, нервової системи, органів дихання, порушеннях опорно-рухового апарату. За результатами іспиту середній бал становив 4.1, якісний показник успішності – 80 %. Запропоновано для пацієнтів з різними нозологіями розширити перелік практичних завдань в ситуаційних задачах, які відповідають основам “реабілітаційного втручання/впливу”; пов’язувати умови ситуаційних задач в екзаменаційних білетах із завданнями, які виконують при підготованні відповідей на питання; на практичних заняттях і під час клінічних практик приділяти більше часу та уваги засвоєнню та вдосконаленню практичних навиків, зокрема відпрацюванню алгоритмів обстежень пацієнтів та реабілітаційних маніпуляцій. Зміст комплексного практично-орієнтованого державного іспиту, переліки типових задач діяльності, умінь та навиків, які виносяться на іспит, ґрунтуються на вимогах галузевого

стандарту вищої освіти та освітньої (освітньо-професійної) програми і програм дисциплін, що включені в атестацію. Висловлені Державною екзаменаційною комісією зауваження та побажання не зменшують значимого вкладу професорсько-викладацького складу медичного факультету у підготованню студентів-випускників 2024 року. Пропозиції Державної екзаменаційної комісії ляжуть в основу при підготованні студентів наступних років та при проведенні іспитів. Студентам медичного факультету ВПНЗ «Львівський медичний університет», які виконали всі вимоги освітньо-професійної програми повної вищої медичної освіти за рівнем «Бакалавр» та успішно склали випускні державні іспити, присвоєно освітню кваліфікацію “Бакалавр медицини” і професійну кваліфікацію “Асистент фізичного терапевта” зі спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», та видано диплом звичайного взірця.

Ключові слова: фізична реабілітація, фізична терапія, ерготерапія, навчальний процес, методичні підходи до навчального процесу.

Annotation. The organizational approaches and requirements for carrying out a comprehensive practical-oriented state exam of the educational and qualification level "Bachelor", which was taken by students studying at the medical faculty

of the Private Higher Educational Institution "Lviv Medical University" in specialty 227 "Physical Therapy, Occupational Therapy", were considered. Its results on the basics of physical therapy for diseases of the cardiovascular system, nervous system, respiratory system, and disorders of the musculoskeletal system were analyzed. According to the results of the exam, the mean score was 4.1, the qualitative success index was 80 %. It is proposed to expand the list of practical tasks in situational problems for patients with various nosologies, which correspond to the basics of "rehabilitation intervention/influence"; to connect the conditions of the situational problems in the examination cards with the tasks performed when preparing the answers to the questions; in practical classes and during clinical practices, devote more time and attention to the acquisition and improvement of practical skills, in particular, working out the algorithms of patients' examinations and rehabilitation manipulations. The content of the comprehensive practical-oriented state exam, the lists of typical activity abilities and skills tasks, that are submitted to the exam are based on the requirements of the industry standard of higher education and the

educational program (educational and professional) and programs of the disciplines included in the certification. The comments and wishes expressed by the State Examination Commission do not diminish the significant contribution of the medical faculty's staff to the training of students graduating in 2024. The proposals of the State Examination Commission will form the basis for the training of students for the following years and for carrying out examinations. Students of the medical faculty of the Private Higher Educational Institution "Lviv Medical University", who fulfilled all the requirements of the educational and professional program of the full higher medical education at the "Bachelor" level and successfully passed the final state exams, were awarded the educational qualification "Bachelor of Medicine" and the professional qualification "Assistant Physical Therapist" with specialty 227 "Physical Therapy, Occupational Therapy", and a standard model diploma was issued.

Keywords: physical rehabilitation, physical therapy, occupational therapy, educational process, methodological approaches to the educational process.

Вступ. Ризики, які нині постали перед Україною, вимагають удосконалити, а то й переглянути вектори освіти, закони, нормативно-правові акти, інструктивно-методичні документи та практичні дії у всіх сферах життя країни. Насамперед у сфері охорони здоров'я і фармації, де відкрито 5 тис. вакансій (найбільше у Дніпропетровській, Житомирській, Київській, Львівській, Одеській та Харківській областях) [1]. За умов соціально-економічних, медико-фармацевтичних та кримінально-правових викликів, на тлі ковідних, постковідних, лонгковідних розладів. Найчастіше - це задишка, загальна втома, погіршення сну, розвиток серцево-судинних хвороб, щитовидної залози, ін. [2-15], воєнний стан [16], сигнал повітряна «Тривога» [17], руйнація інфраструктури (пошкоджено 2235 об'єктів закладів охорони здоров'я, зруйновано 500 аптек, житлові будинки тощо) [18-20].

Постійне психоневрологічне напруження спричиняє на виникнення суттєвих розладів фізіологічних та функціональних систем в громадському здоров'ї [21-24]. Їхні наслідки є шкідливими для пацієнтів, що у підсумку може порушити реалізацію програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2025 році [25], фармацевтичне забезпечення, пішохідну доступність населення до аптек [26], якість пільгової медико-фармацевтичної допомоги під час обігу лікарських засобів всіх клініко-фармакологічних, класифікаційно-правових, номенклатурно-правових груп у відповідності до МКХ-11 [8, 27-45].

Зазначені ризики відмічають на вкрай необхідну діяльність органів місцевої влади і органів місцевого самоврядування, Уряду та МОЗ України при

фінансовій підтримці провідних світових компаній, направлених на розвиток сфери охорони здоров'я і фармації щодо:

- ❖ відновлення інфраструктури (наприклад:
 - біофармацевтична компанія Biopharma: -в березні 2024 року почала будувати завод в м. Ужгород, який запрацює в 1-му кварталі 2026 р.; -у 2026 року на заводі в м. Біла Церква планує переробити 700 000 літрів плазми) [46];
 - корейська компанія Hyundai Engineering Co. Limited: у квітні 2024 року уклала з компаніями України бізнес-проект і активно планує будівництво хімічного індустріального парку в м. Рівному в рамках післявоєнної відбудови України [47, 48];
 - відкрито 977 нових аптек (за 10 місяців 2024 року), найбільш – 377 нових аптек відкрито аптечною мережею «Подорожник» [49];
- ❖ захисту конституційних прав громадян на життя і здоров'я, сприяння на збереження та відновлення стану здоров'я всіх категорій населення [50-53].

Останніми роками, як засіб відновлення порушеного здоров'я, поранення внаслідок участі в бойових діях, травмування під час ДТП, забезпечення пільгових категорій громадян [54], підвищення якості і тривалості життя набула фізична реабілітація пацієнтів. Реалізація її мети і завдань сприяє забезпеченню основних потреб людини, створенню гідних умов для її соціалізації, успішної особистісної та професійної самореалізації.

Реалії сьогодення потребують від фахівців фізичної реабілітації інноваційного і мультидисциплінарного мислення, професійної гнучкості, комплексних практико-орієнтованих компетенцій, вміння вирішувати професійні завдання оперативно, дієво та ефективно [55].

Так, фахівці Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я визначають *реабілітацію* як “набір втручань, що призначені для оптимізації функціонування та зменшення інвалідизації в осіб із захворюваннями у взаємодії з їхнім оточенням” [56]. Іншими словами, реабілітація – це широкий комплекс медичних, фармацевтичних, педагогічних і соціальних заходів, скерованих на відновлення або компенсацію порушених функцій організму, а також соціальних функцій і працездатності.

Нині реабілітаційний напрям завоював визнання як засіб відновлення та підвищення можливостей пацієнтів різного профілю, тобто [57]:

- ✓ фізична терапія є вкрай важливим елементом реабілітації;
- ✓ це сфера медичної діяльності, зорієнтована на діагностику та терапію функціональних розладів опорно-рухового апарату, що використовує спеціальні фізотерапевтичні процедури та цілеспрямовано впливає на рухові функції, а отже, й на інші функціональні можливості разом із психічними функціями;
- ✓ фізична терапія як відгалуження і подальший розвиток медичної реабілітації полягає у відновленні порушених хворобою або травмою функцій організму людини та її працездатності шляхом застосування спеціально підібраних фізичних вправ, прийомів масажу, природних і преформованих фізичних впливів;

- ✓ основними засобами фізичної терапії є рух та природні чинники. Водночас вони є еволюційно виробленими подразниками, які можуть забезпечити найбільший фізіологічний вплив на організм: їхнє застосування сприяє поліпшенню функціонального стану серцево-судинної, респіраторної, травної, сечостатевої, нервово-м'язової функціональних систем, опорно-рухового апарату тощо.

Ерготерапія є важливою частиною реабілітації, яка здійснюється на усіх її етапах, тобто під час медичної, соціальної, педагогічної, освітньої та трудової реабілітації. Метою ерготерапії є підтримання або відновлення здатності людини повернутися до рівня преморбідного стану, або ж зменшення її функціональних обмежень. У межах терапії ерготерапевт обирає індивідуальну активність, яка є необхідною для пацієнта таким чином, щоб той був здатний виконувати дії, характерні для повсякденного життя, та інструментальну активність повсякденного життя, брати участь у соціальній та продуктивній діяльності, відпочинку та дозвіллі [58].

Фізична терапія, ерготерапія як освітня дисципліна має свою мету, завдання та принципи, спрямування і зміст яких розкривається на лекціях і практичних заняттях з предмету [59-75]. Навчання студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» проводять відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України [76].

Мета роботи. Аналізування та узагальнення результатів комплексного практично-орієнтованого державного іспиту освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» зі спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» на підставі оцінювання рівня теоретичних знань і оволодіння практичними навиками при фізичній терапії та ерготерапії пацієнтів із захворюваннями серцево-судинної системи, нервової системи, органів дихання, порушеннями опорно-рухового апарату.

Матеріали та методи. Опрацьовано та узагальнено аналітичні результати комплексного практично-орієнтованого державного іспиту освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» зі спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» шляхом оцінювання рівня теоретичних знань і оволодіння студентами відповідними практичними навиками.

Використано наступні методи аналізу, а саме: анкетування, документальний, графічний, нормативно-правовий та табличний. Під час навчання використовували: -програми Zoom, Viber, Google Classroom, Google Workspace; -навчальні програми в мережі Інтернет (платформи MOODLE, АСУ «Деканат», Medical quiz, Google клас).

Дослідження є фрагментом науково-дослідних робіт ВПНЗ «Львівський медичний університет» за темою «Удосконалення системи обігу ліків під час фармакотерапії на засадах доказової і судової фармації, організації, технології, біофармації та фармацевтичного права» (номер державної реєстрації 0120U105348, термін виконання 2021-2026),

Результати та обговорення. Професорсько-викладацький склад Вищого приватного навчального закладу «Львівський медичний університет» освітню та наукову діяльність спрямовують на підготовку висококваліфікованих фахівців

(лікарів, фармацевтів), здатних розв'язувати професійні завдання в системі правовідносин «лікар-пацієнт-фармацевт» і брати на себе відповідальність за їх організацію, кваліфіковану допомогу і вирішення проблемних питань (забезпечення вхідного контролю якості препаратів та засобів медичного призначення, виключення лікарських помилок, виконання правил обігу лікарських засобів тощо) [8, 13, 35, 36, 77-83].

Для цього всі кафедри факультету мають видрукувані державною мовою навчально-методичні матеріали (тексти лекцій, з яких значна частина в цифровому форматі, методичні розробки для викладачів, методичні вказівки для студентів та методичні рекомендації для самостійної роботи студентів, підручники, посібники, таблиці, слайди, бланки тестових завдань тощо). Організація, управління і контроль за навчальним процесом забезпечується через ректорат, вчену раду університету, вчену раду медичного факультету, профільні методичні комісії з клінічних дисциплін, центральну методичну комісію за участю стейкхолдерів та представників громадських організацій. Відповідно до типових навчальних планів МОЗ України по підготуванню фахівців зі спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» по кожній з дисциплін, які викладаються студентам-реабітологам, розроблено робочі навчальні плани, що відповідають їхньому змісту. Робочі навчальні плани щорічно переглядаються та затверджуються на засіданнях відповідних кафедр, після чого їх схвалюють на вченій раді університету. У них визначають графік навчального процесу, перелік, послідовність та час вивчення навчальних дисциплін, форми навчальних занять і терміни їх проведення, форми проведення підсумкового контролю. Підготування фахівців медичного профілю зі спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» у ВПНЗ «Львівський медичний університет» відбувається на 12-ти кафедрах медичного факультету:

- фізичної терапії, ерготерапії, спортивної медицини та фізичного виховання,
- фізико-хімічних дисциплін,
- гуманітарних та соціально-економічних дисциплін,
- медичної біології, мікробіології та гістології,
- анатомії, фізіології та патології,
- внутрішньої медицини № 1,
- внутрішньої медицини № 2,
- педіатрії та соціальної медицини,
- загальної та медичної психології,
- імунології, алергології, ревматології та вірусології,
- хірургії № 1,
- хірургії № 2.

Робота кафедр «Фізичної терапії, ерготерапії, спортивної медицини та фізичного виховання» щодо підготування студентів до державного іспиту проводиться відповідно до навчальних програм з таких дисциплін, а саме:

- «Технічні засоби фізичної терапії, ерготерапії»;
- «Теорія і методика фізичного виховання»;
- «Фізична реабілітація, спортивна медицина»;
- «Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях нервової системи»;

- “Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях внутрішніх органів”;
- “Фізична терапія, ерготерапія при хірургічних захворюваннях”;
- “Фізична терапія, ерготерапія в педіатрії”.

На початку семестру студентів ознайомлюють з навчально-методичними матеріалами з кожної основної дисципліни та курсів за вибором, які підлягають вивченню поточного року; у бібліотеці їм за бажанням надаються підручники, посібники, тексти лекцій та методичних вказівок. За умов військового стану навчання проводяться дистанційно та очно-заочно – відповідно до наказів адміністрації університету. Упродовж навчального періоду контролюється рівень знань та вмінь студентів, формами чого можуть бути: усна перевірка теоретичного матеріалу, виконання письмових тестових завдань та ситуаційних задач, обговорення теоретичного матеріалу за тематикою самостійних робіт, дискусії щодо проблемних питань у підготовлених студентами самостійних роботах, обговорення історій хвороб тематичних пацієнтів.

Перелік клінічних баз для проведення практичних занять та виробничої практики студентами медичного факультету спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» з професійно-орієнтованих дисциплін наведено в Табл. 1.

Таблиця 1. Клінічні бази для проведення практичних занять та виробничої практики.

№	Розташування клінічних баз
1.	Державний заклад «Клінічна лікарня ДТГО «Львівська залізниця»
2.	Військово-медичний клінічний центр Західного регіону
3.	КНП «Львівське територіальне медичне об'єднання «Багатопрофільна клінічна лікарня інтенсивних методів лікування та швидкої медичної допомоги»
4.	КНП ЛОР «Львівська обласна клінічна лікарня»
5.	КНП ЛОР «Львівський обласний госпіталь ветеранів війн та репресованих імені Юрія Липи»
6.	КНП ЛОР «Львівський обласний клінічний лікувально-діагностичний кардіологічний центр»
7.	КНП ЛОР «Львівська обласна дитяча клінічна лікарня «ОХМАТДИТ»
8.	Центр фізичної реабілітації «Формула руху»
9.	Міжнародний центр корекції постави Оксани Слінько «Академія Грація»
10.	ТОВ «Медичний центр фізичної терапії та медицини болю ІННОВО»
11.	ТОВ «Реабілітаційний центр МОЯ НАДІЯ»
12.	КУЗТ «Львівський міський центр соціальних послуг та реабілітації «Джерело»
13.	Реабілітаційний центр «Еліта»
14.	Медичний центр «Міжнародна реабілітаційна клініка Козявкіна»
15.	ТОВ «Медичний реабілітаційний центр «Модричі»
16.	КНП ЛОР «Центр спортивної медицини та реабілітації»

17.	ФОП Похмурська-Гудим Наталія Мирославівна
18.	Центр діагностики, лікування та реабілітації STEPМED
19.	Благодійний фонд «Шпиталь імені Митрополита Андрея Шептицького Курії Львівської Архиепархії Української Греко-Католицької Церкви»
20.	Відокремлене відділення №2 ТзОВ «Повноділ» (м.Львів)
21.	ПП «Мережа медичних центрів «РОДИНА»
22.	AXIS Rehab s. r. o.
23.	MEDICAL Medyczne Centrum Zdrowia
24.	Zamojska Klinika Rehabilitacji Sp. z o.o.

З метою встановлення відповідності рівня знань, умінь, практичних навиків вимогам освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» при проведенні навчальної роботи керуються «Положенням про організацію та порядок державної атестації студентів ...» [84] відповідної спеціальності. Під час очної частини клінічної практики значну увагу приділяють якості набуття студентами практичних навиків реабілітаційного обстеження, визначення тактики реабілітаційних заходів, особливостям контролю за їх ефективністю в кожному конкретному випадку.

Для оптимізації підготування студентів до державного іспиту сформовано пакет документів, який містить теоретичні питання з дисциплін, які виносяться на іспит, перелік практичних навиків та вмінь, критерії оцінювання результатів реабілітаційних заходів, відповіді на запитання ситуаційних задач. Збірник тестових завдань та коди правильних відповідей сформовано відповідно до вимог національного банку ліцензійних іспитів. З метою поліпшення якості підготування студентів графік консультацій складають окремо для кожної з дисциплін, що винесені на іспит; контрольні тестування (претестування) проводять з використанням базових тестів центру тестування в паперовому і комп'ютерному варіантах з подальшим аналізуванням помилок. Комплексний практично-орієнтований державний іспит проводиться як перевірка спроможності бакалаврів фізичної реабілітації здійснювати професійну діяльність з таких дисциплін:

- Фізична терапія при захворюваннях серцево-судинної системи,
- Фізична терапія при захворюваннях нервової системи,
- Фізична терапія при захворюваннях органів дихання,
- Фізична терапія при порушеннях опорно-рухового апарату.

Кожен екзаменаційний білет містить 5 питань: 3 теоретичних і 2 практичних, на підставі відповідей на які вираховують середній бал (оцінку) за іспит. Результат з кожної дисципліни визначається:

- ✓ у балах 200-бальної шкали;
- ✓ в оцінках традиційної 5-бальної шкали (5 – “відмінно”, 4 – “добре”, 3 – “задовільно”, 2 – “незадовільно”);
- ✓ за шкалою європейської кредитно-трансферної системи ECTS.

Об'єктом дослідження були організація та оцінювання результатів комплексного практично-орієнтованого державного іспиту освітньо-

кваліфікаційного рівня «Бакалавр» зі спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», проведене 12.04.2024 року на медичному факультеті Вищого приватного навчального закладу «Львівський медичний університет».

За наказом ректора ВПНЗ «Львівський медичний університет» № 60-н від 12.04.2024 р. для проведення на медичному факультеті комплексного практично-орієнтованого державного іспиту освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» зі спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» було затверджено Державну екзаменаційну комісію (ДЕК) у складі, наведеному у Табл. 2.

Таблиця 2. Загальна інформація про склад ДЕК з навчальної дисципліни спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» на медичному факультеті ВПНЗ «Львівський медичний університет».

№	Склад державної екзаменаційної комісії	Особи, які задіяні у проведенні комплексного практично-орієнтованого державного іспиту
1.	Голова ДЕК	Рябуха О.І. – кандидат медичних наук, професор, завідувачка кафедри анатомії, фізіології та патології ВПНЗ «Львівський медичний університет»
2.	Заступник голови ДЕК	Регада М.С. – доктор медичних наук, професор, академік Академії наук вищої школи України, Заслужений працівник освіти України, ректор ВПНЗ «Львівський медичний університет»
3.	Екзаменатори	Мацко Н.В. – кандидат медичних наук, доцент, завідувачка кафедри фізичної терапії, ерготерапії, спортивної медицини та фізичного виховання; Невзгода А.А. – кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри внутрішньої медицини №1; Чемельова В.М. – магістр з реабілітації, асистент кафедри фізичної терапії, ерготерапії, спортивної медицини та фізичного виховання.
4	Секретарі ДЕК (відповідальний; технічний)	Козова Н.Я. – асистент кафедри педіатрії та соціальної медицини; Асютіна Х.Р.
5	Інші особи, задіяні у проведенні державної атестації	Храпко М.І. – кандидат біологічних наук, завідувачка відділом практики.
Загалом		доктор наук – 1, професори – 2, доценти – 2, кандидати наук – 4

Список студентів, допущених до складання комплексного практично-орієнтованого державного іспиту освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» зі спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», було затверджено Центром тестування при МОЗ України. Персональні результати складання комплексного практично-орієнтованого державного іспиту наведено в Табл. 3.

Таблиця 3. Персональні результати комплексного практично-орієнтованого державного ліцензійного інтегрованого іспиту студентів випускного курсу медичного факультету з навчальної дисципліни спеціальності 227 «Фізична реабілітація, ерготерапія» освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр».

№	Ідентиф. №	Прізвище, ім'я, по-батькові	Бал МЛІ	Тест (%)	Субтести (%)		
					Обстеження та контроль стану пацієнтів	Фізична терапія, ерготерапія при різних нозологіях	Безпека життєдіяльності пацієнта під час проведення фізичної терапії
1	442102011	Грима Аліна Іванівна	205	60	59,3	60,5	60
2	442102020	Довгоборець Ірина Андріївна	212	65,3	64,4	69,7	46,7
3	442102039	Киретів Роксолана Михайлівна	189	48	42,4	51,3	53,3
4	442102056	Петролюк Катерина Андріївна	213	66	69,5	65,8	53,3
5	442102064	Сендецька Юліана-Марія Олегівна	210	64	64,4	65,8	53,3
6	442102073	Титечко Ірина Русланівна	210	64	61	69,7	46,7
7	378500414	Ткаченко Софія-Соломія Костянтинівна	173	36	28,8	38,2	53,3
8	442102087	Чікель Володимир Юрійович	218	70	69,5	71,1	66,7
9	378490430	Ярош Микола Михайлович	213	66	67,8	68,4	46,7

Узагальнені результати комплексного практично-орієнтованого державного іспиту наведено в Табл. 4.

Таблиця 4. Узагальнені результати комплексного практично-орієнтованого державного ліцензійного інтегрованого іспиту студентів випускного курсу медичного факультету з навчальної дисципліни спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр».

Навчальний рік	Кількість студентів, які склали	Склали іспит на						Середній бал	Абсолютна успішність	Якісний показник успішності
		“відмінно”		“добре”		“задовільно”				
		абс	%	абс	%	абс	%			
2024	10	3	30	5	50	2	20	4,1	100	80

Ранжовані результати комплексного практично-орієнтованого державного іспиту наведено в Табл. 5.

Таблиця 5. Ранжовані результати комплексного практично-орієнтованого державного ліцензійного інтегрованого іспиту студентів випускного курсу медичного факультету з навчальної дисципліни спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» за шкалою ECTS.

№	ПІБ	№ групи	№ залікової книжки	Середній бал	Оцінка ECTS	Традиційна оцінка
1.	Грима А. І.	1	003/20ФТ	5,0	200	5
2.	Довгоборець І. А.	1	004/20ФТ	3,4	136	3
3.	Киретів Р. М.	1	023/22 ФТ	4,2	169	4
4.	Косюта П. П.	1	007/20ФТ	4,4	179	4
5.	Петролюк К. А.	1	015/23 ФТ	4,2	169	4
6.	Сендецька Ю.-М.О.	1	008/20ФТ	4,2	169	4
7.	Титечко І. Р.	1	009/20ФТ	4,8	192	5
8.	Ткаченко С.-С.К.	1	010/20ФТ	3,4	136	3
9.	Чікель В. Ю.	1	009/21 ФТ	5,0	200	5
10.	Ярош М. М.	1	003/20ФТ	4,4	176	4

Успішність студентів після ранжування наведена в Табл. 6.

Таблиця 6. Успішність студентів випускного курсу медичного факультету з навчальної дисципліни спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» за результатами комплексного практично-орієнтованого державного ліцензійного інтегрованого іспиту.

Оцінка ECTS	Граничні значення балів		Статистичний показник (%)	Кількість студентів
	від	до		
A	180,00	200,00	30	3
B	160,00	179,99	50	5
C	140,00	159,99	-	-
D	120,00	139,99	20	2
E	101,00	119,99	-	-

Відповідно до галузевих стандартів вищої освіти нормативною формою державної атестації випускників медичного факультету освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» був комплексний практично-орієнтований державний іспит. За наказом ректора ВПНЗ «Львівський медичний університет» № 78/1-н від 05.06.2024 р. до складання ліцензійного інтегрованого іспиту «ЕДКІ» з дисципліни «Фізична терапія, ерготерапія» було допущено всіх (10) студентів 4-го курсу як таких, що у повному обсязі виконали вимоги навчального

плану освітньо-професійної програми зі спеціальності та склали підсумковий модульний контроль.

Перед початком іспитів ДЕК отримала всі екзаменаційні матеріали випускаючих кафедр, затверджені профільною методичною комісією, деканом медичного факультету, першим проректором з науково-педагогічної роботи. Оцінювання студентів відбувалося визначенням середнього показника за іспит, який відображали традиційно (в балах) та за шкалою ECTS [85]. За результатами іспиту загальна кількість позитивних оцінок (відмінно “5” та добре “4”) була 8, середній бал становив 4.1, якісний показник успішності – 80 %; найкращі знання продемонстрували студенти Грима А.І. та Чкель В.Ю. Після проведення ранжування за шкалою ECTS рівень знань, який відповідає показникам шкали А, підтвердило 30 % студентів, рівень знань шкали В – 50 %, рівень знань шкали D – 20 %; за показниками шкал Е та F не було оцінено знання жодного студента.

При підбитті підсумків комплексного практично-орієнтованого державного ліцензійного інтегрованого іспиту членами ДЕК було висловлено певні конструктивні зауваження та пропозиції, які згодом були обговорені й підтримані на вченій раді ВПНЗ «Львівській медичний університет». Зокрема, в ситуаційних задачах було запропоновано розширити перелік практичних завдань, якими студент повинен володіти відповідно до тематики “реабілітаційне втручання/вплив” у пацієнтів з різними нозологіями; умови всіх ситуаційних задач у текстах екзаменаційних завдань необхідно логічно пов’язувати із тими завданнями, що випускник має виконати при відповіді на питання білету; всім кафедрам, які здійснюють підготування студентів рівня «Бакалавр» за освітньо-професійною програмою «Фізична терапія, ерготерапія» на практичних заняттях і під час клінічних практик необхідно приділяти більше часу та уваги засвоєнню та вдосконаленню практичних навиків, зокрема відпрацюванню алгоритмів обстеження пацієнтів (фізичнотерапевтичного, ерготерапевтичного) та реабілітаційних маніпуляцій.

Висновки. Зміст комплексного практично-орієнтованого державного іспиту, перелік типових задач діяльності, умінь та навиків, що виносяться на іспит, ґрунтуються на вимогах галузевого стандарту вищої освіти та освітньої (освітньо-професійної) програми і програм дисциплін, включених в атестацію для спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр». Зауваження та побажання, висловлені Державною екзаменаційною комісією, не зменшують значимого вкладу професорсько-викладацького складу медичного факультету у підготування студентів-випускників 2024 року. Пропозиції Державної екзаменаційної комісії ляжуть в основу при підготуванні студентів наступних років та при проведенні іспитів. Студентам медичного факультету ВПНЗ «Львівський медичний університет», які виконали всі вимоги освітньо-професійної програми повної вищої медичної освіти за рівнем «Бакалавр» та успішно склали випускні державні іспити, присвоєно освітню кваліфікацію “Бакалавр медицини” і професійну кваліфікацію “Асистент фізичного терапевта” зі спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», та видано диплом звичайного взірця.

Конфлікт інтересів. Автори підтверджують, що є авторами цієї роботи та схвалили її для публікації. Також автори засвідчують, що отримання даних проводилося за відсутності будь-яких комерційних чи фінансових відносин, які можна було б витлумачити як потенційний конфлікт інтересів.

Фінансування. Автори стверджують, що це дослідження не отримало спеціального гранту від жодної фінансової агенції в державному, комерційному чи некомерційному секторах.

Література.

1. Єдиний вебпортал вакансій забезпечує медикам прозоре працевлаштування. МОЗ України. 13.12.2024. URL: <https://moz.gov.ua/uk/yediniy-vebportal-vakansij-zabezpechuye-medikam-prozore-pracevlashtuvannya>
2. Капуш І. "Самопочуття геть інше – у мене дев'ятий місяць після COVID". Що таке постковідний синдром. Суспільне-Чернівці. 19.03.2021. URL: <https://suspilne.media/chernivtsi/115060-samopocutta-get-inse-u-mene-devatij-misac-pisla-covid-so-take-postkovidnij-sindrom/>
3. Стороженко С. Що на сьогодні відомо про "постковідний синдром". Відповідає лікарка. Суспільне. 10.11.2021. URL: <https://suspilne.media/179607-so-na-sogodni-vidomo-pro-postkovidnij-sindrom-vidpovidae-likarka/>
4. Постковідний синдром: як повернутись до активного життя після COVID-19. МОЗ України. 2024. URL: <https://moz.gov.ua/uk/postkovidnij-sindrom-jak-povernutis-do-aktivnogo-zhittja-pislja-covid-19>
5. Ryabukha O. Theoretical and Experimental Approaches to Study of Biological Objects by Mathematical Methods Using the Example of Hormone Production in the Thyroid Gland. SSP Modern Pharmacy and Medicine. 2024. Vol. 4. No 3. P. 1-14. DOI: <https://doi.org/10.53933/ssppmpm.v4i3.153>.
6. Ryabukha O. Multidisciplinary studies of the thyroid gland's synthetic activity under conditions of iodine deficiency using correlation analysis. SSP Modern Pharmacy and Medicine. 2023. Vol. 3. No 3. P.1-15. DOI: <https://doi.org/10.53933/ssppmpm.v3i3.104>
7. Pyndus T., Pyndus V., Dorosh I., & Malekh N. Dynamics of Changes in Bone Densitometric Parameters and the pH Level of Oral Fluid Among Children with Juvenile Idiopathic Arthritis During the Use of Developed Treatment and Prevention Complex. SSP Modern Pharmacy and Medicine. 2023. Vol. 3. No 2. P. 1-6. DOI: <https://doi.org/10.53933/ssppmpm.v3i2.91>
8. Pyndus V., Shapovalov V. Study of Pharmaceutical Provision Under the Program of Medical Guarantees in Ukraine. SSP Modern Pharmacy and Medicine. 2024. Vol. 4. No. 3. P. 1-10. DOI: <https://doi.org/10.53933/ssppmpm.v4i3.155>
9. Shapovalova V. Forensic and Pharmaceutical Risks in the Organization of Pharmacotherapy of Covid, Post-Covid and Long-Covid Disorders. COVID-19 and Vaccination Practice Standards. SSP Modern Pharmacy and Medicine. 2022. Vol. 2. No 4. P. 1-24. DOI: <https://doi.org/10.53933/ssppmpm.v2i4.69>
10. Гайдучок І.Г. Інноваційні підходи до фармакотерапії системних аутоімунних захворювань в умовах пандемії COVID-19. Лікарська Справа. 2020. № 7-8. С. 64-74. DOI: [https://doi.org/10.31640/JVD.7-8.2020\(8\)](https://doi.org/10.31640/JVD.7-8.2020(8))

11. Shapovalova V.A., Zbrozhek S.I., Suprun E.V., Shapovalov V.V. and Shapovalov V.V. Coronavirus disease pandemia 2019: growth of epidemic dangers. *Acta scientific pharmaceutical sciences*. 2020. Vol. 4. Iss. 7. P. 61-68. DOI: <https://doi.org/10.31080/ASPS.2020.04.0559>
12. Shapovalov V. (Jr.), Zbrozhek S., Gudzenko A. et al. Organizational and legal analysis of the pharmaceutical provision for the most common diseases of society. *International Journal of Pharmaceutical Sciences Review and Research*. 2018. Vol. 51. No. 1. P. 118-124. URL: <http://globalresearchonline.net/journalcontents/v51-1/18.pdf>
13. Hayduchok I., & Shapovalov V. Forensic Pharmacy and Medicine: Risks for Pharmacotherapy of Addiction and Countering of Illegal Circulation of Psychoactive Substances in the COVID-19 Pandemic. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. 2021. Vol. 1. No 2. P. 1-28. DOI: <https://doi.org/10.53933/sspmpm.v1i2.32>
14. Fedorov Y., Kovpak A., Pyndus V., & Golota S. Quercetin as a potential therapeutic agent in hypertension complicated by connective tissue dysplasia. *Actual Problems of Medicine and Pharmacy*. 2024. Vol. 5. No 2. P. 1-6. DOI: <https://doi.org/10.52914/apmp.v5i2.69>
15. Gudzenko A.A., Shapovalov V.(Jr.)V., Shapovalova V.A. et al. Organizational and legal, forensic and pharmaceutical researches of pharmaceutical provision for mental disorders of victims in the emergencies at regional level. *Likars'ka Sprava*. 2018. No 7-8. P. 149-157. DOI: [https://doi.org/10.31640/VD.7-8.2018\(24\)](https://doi.org/10.31640/VD.7-8.2018(24))
16. Закон України «Про правовий режим воєнного стану». Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. № 28, ст.250. Редакція від 27.07.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
17. Що робити, якщо ви почули сигнал повітряної тривоги? МОЗ України. 2024. URL: <https://moz.gov.ua/uk/scho-robity-jakscho-vi-pochuli-signal-povitrjanoi-trivogi>
18. Від початку війни рф пошкодила та/або зруйнувала 2 235 об'єктів медзакладів. МОЗ України. 16.12.2024. URL: <https://moz.gov.ua/uk/vid-pochatku-vijni-rf-poshkodila-ta-abo-zrujnuvala-2-235-ob-yektiv-medzakladiv>
19. Від початку війни в Україні пошкоджено 500 лікарень. ІА «Interfax-Україна». 07.05.2022. URL: <https://interfax.com.ua/news/pharmacy/830449.html>
20. На сході України на сьогодні зруйновано близько 500 аптек" – 1-й заступник міністра охорони здоров'я. ІА «Interfax-Україна».. 26.05.2022. URL: <https://interfax.com.ua/news/interview/834959.html>
21. Вектори соціальної, організаційної та економічної психології [Електронне видання]: тези доп. III Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23 лют. 2024 року). відп. ред. С. Миронець. Київ: Держ. торг.-екон. ун-т. 2024. 452 с. URL: <https://knute.edu.ua/file/MzEyMQ==/7da6cdebef07e19b53cea263ec7c2dad.pdf>
22. Медико-психологічні аспекти реабілітації й абілітації в епоху турбулентності. Збірник наукових праць за загальною редакцією Заслуженого лікаря України, професора О.А. Панченка. 2021. Київ. КВІЦ. 420 с. URL: <https://rdc.org.ua/pdf/07.pdf>
23. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20.04.2021 №771 «Про затвердження Протоколу надання реабілітаційної допомоги пацієнтам з

- коронавірусною хворобою (COVID-19)та реконвалесцентам». Верховна Рада України. 20.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0771282-21#Text>
24. Shapovalova V. Pharmacotherapy of Depressive Disorders in Conditions of Coronavirus Disease: Pharmacoeconomic Experimental Study. SSP Modern Pharmacy and Medicine. 2023. Vol. 3. No 3. P. 1-11. DOI: <https://doi.org/10.53933/ssppmpm.v3i3.101>
25. Повідомлення про оприлюднення проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2025 році». МОЗ України. 2024. URL: <https://moz.gov.ua/uk/povidomlennya-pro-oprilyudnennya-proyektu-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-deyaki-pitannya-realizaciyi-programi-derzhavnih-garantij-medichnogo-obslugovuvannya-naseleण्या-u-2025-roci>
26. В Україні встановлять мінімальну відстань між аптеками. LB.ua. 15.05.2012. URL: https://lb.ua/society/2012/05/15/151008_ukraine_ustanovyat_minimalnoe.html
27. Ivanishyn-Hayduchok L., Shapovalova V., Shapovalov V. ICD-11: Organizational and legal, medical and pharmaceutical, social and economic issues of implementation of the Program of State Guarantees of Medical Care in 2022 in Ukraine, based on the fundamental principles of the European Union. SSP Modern Pharmacy and Medicine. 2022. Vol. 2. No. 2. P. 1-14. DOI: <http://doi.org/10.53933/ssppmpm.v2i2.53>
28. Shapovalov Valentyn, Zbrozhek S., Gudzenko A., Shapovalova V., Shapovalov Valeriy. Organizational and legal analysis of the pharmaceutical provision for the most common diseases of society. International Journal of Pharmaceutical Sciences Review and Research. 2018. Vol. 51 No. 1. P. 118-124. URL: <http://globalresearchonline.net/journalcontents/v51-1/18.pdf>
29. Шаповалов В.В. (мол.), Шаповалов В.В., Рогожнікова О.В., Шаповалова В.О. Державні засади вдосконалення медикаментозного забезпечення на регіональному рівні громадян, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, на основі фармацевтичного права. Фармаком. 2016. № 1. С. 79–84. URL: https://sphu.org/wp-content/uploads/2017/01/farmacom_1_2016.pdf
30. Pylypiv O., Pylypiv L. The Growing Role of Humanitarian Knowledge in Modern Conditions: Cultural Values of Antiquity as a Tool of Influence on the Professional Development of the Competencies of Future Medical Specialists and Pharmacists. SSP Modern Pharmacy and Medicine. 2022. Vol. 2. No. 3. P. 1-11. DOI: <https://doi.org/10.53933/ssppmpm.v2i3.68>.
31. Nevzghoda O., Nevzghoda A., Rak L., & Kulkova L. Ultrasound Method for Pleural Punctures in The Diagnosis and Treatment of Exudative Pleuritis. SSP Modern Pharmacy and Medicine. 2024. Vol.4. No. 2. P. 1-11. DOI: <https://doi.org/10.53933/ssppmpm.v4i2.146>.
32. Osyntseva A. Use of Vitamins in pharmacotherapy of Tuberculosis: retrospective and marketing analysis. SSP Modern Pharmacy and Medicine. 2024. Vol.4. No.4. P.1-15. URL: <https://doi.org/10.53933/ssppmpm.v4i4.164>
33. Shapovalova V. The ICD-11 For the Twenty-First Century: The First View from The Organizational, Legal, Clinical and Pharmacological Aspects. SSP Modern

- Pharmacy and Medicine. 2022. Vol. 2. No. 1. P. 1-13. DOI: <https://doi.org/10.53933/sspmmpm.v2i1.37>
34. Shapovalova V. Innovative approaches to medical and pharmaceutical care, pharmacotherapy, and availability of pharmaceutical supplies for Tuberculosis patients in wartime. SSP Modern Pharmacy and Medicine. 2025. Vol.5. No.1. P.1-17. URL: <https://doi.org/10.53933/sspmmpm.v5i1.170>
35. Haiduchok I., Gumenyuk O., Malekh H., Shapovalova V., Baida B., Shapovalov V., Titarenko Y. Pharmaceutical and medical law in the field of health care: ensuring the availability of the latest medical technologies and circulation of medicinal products for patients. Actual Problems of Medicine and Pharmacy. 2024. Vol. 5. No. 1. P. 1-17. DOI: <https://doi.org/10.52914/apmp.v5i1.65>
36. Shapovalov V. Multidisciplinary Study of Medical Errors in the System of Legal Relations Between "Doctor-Patient-Pharmacist-Advocate" During the Circulation of Drugs. SSP Modern Pharmacy and Medicine, 2023. Vol. 3. No. 2. P. 1-10. DOI: <https://doi.org/10.53933/sspmmpm.v3i2.88>
37. Shapovalova V., Zbrozhek S., Shapovalov V., & Shapovalov V. Content analysis of pharmacies in Ukraine where extemporaneous medicines are manufactured. *Health of Society*. 2017. Vol. 6. No. 3. P. 77-83. DOI: <https://doi.org/10.22141/2306-2436.6.3.2017.123498>
38. Shapovalov V., Shapovalova V., Osyntseva A., Shapovalov V., Veits O., Titarenko Y. Multidisciplinary context of research of a new drug in infectious and inflammatory diseases. *Annals of Mechnikov Institute*. 2024. No.3. P.3-9. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13820208>
39. Nevzghoda O., Shapovalov V., Osyntseva A., Shapovalova V. Codeines medicine: ABC/VED analysis, effectiveness and rationality of application. *Annals of Mechnikov Institute*. 2024. No.4. P.29–34. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14275098>
40. Shapovalova V. Administration, marketing, pharmacotherapy of medicines in Neuro-Oncology. SSP Modern Pharmacy and Medicine. 2024. Vol.4. No.4. P.1-12. URL: <https://doi.org/10.53933/sspmmpm.v4i4.161>
41. Shapovalova V. (2022). Monkeypox Virus – New Challenges of Modernity: Experimental Organizational and Legal, Clinical and Pharmacological Studies. SSP Modern Pharmacy and Medicine, 2(3), 1–15. <https://doi.org/10.53933/sspmmpm.v2i3.54>
42. Зброжек С.І., Шаповалов В.В. (мол.), Тарасова І.В., Шаповалова В.О., Шаповалов В.В. Вивчення проблеми доступності обігу наркотичних анальгетичних лікарських засобів для онкохворих на засадах фармацевтичного права. Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П.Л. Шупика. №28. 2017. С. 446-458. URL: <https://www.nuozu.edu.ua/images/Nauka/Zbirnyk/28/58.pdf>
43. Shapovalov V. (Jr.), Zbrozhek S., Shapovalova V., Shapovalov V., & Kulykova O. Forensic and pharmaceutical research of organization of availability of the medicines for patients with malignancies in the United States. *Annals of Mechnikov's Institute*. 2016. No 3. P. 61-64. URL: <https://journals.uran.ua/ami/article/view/191498>
44. Шаповалова В.О., Васіна Ю.В., Шаповалов В.В. (доц.), Шаповалов В.В. (проф.), Ковальова К.І. Вивчення проблеми забезпечення лікарськими засобами

хворих на целіацію на засадах фармацевтичного права. Журнал «Здоров'я дитини». 2015. № 62. С. 115-119. URL: <http://www.mif-ua.com/archive/article/41088>

45. Shapovalov (Jr.) V., Shapovalova V., & Shapovalov V. Development of forensic and pharmaceutical researches within the organization of pharmaceutical business, drug technology and pharmaceutical law in Ukraine concerning the turnover of controlled drugs and substances. Health of Society. 2021. Vol. 10. No 3. P. 98-106. DOI: <https://doi.org/10.22141/2306-2436.10.3.2021.246351>

46. Українська фармкомпанія запустить у 2025 році будівництво заводу в Румунії за €486,000: мета закрити потребу України, Балкан, Туреччини та Близького сходу у плазмі. UBN. 12.11.2024. URL: <https://ubn.news/uk/ukrainska-farmkompaniia-zapustyt-u-2025/>

47. Group DF та Hyundai побудують хімічний індустріальний парк у Рівному. Процес. 2024. URL: <https://processer.media/ua/group-df-ta-hyundai-pobudujut-himichnij-industrialnij-park-u-rivnomu/>

48. У Рівному збудують хімічний індустріальний парк, де вироблятимуть аміак та азотні добрива. УКРІНФОРМ. URL: 14.04.2024. <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3852126-u-rivnomu-zbuduut-himicnij-industrialnij-park-de-viroblatimut-amiak-ta-azotni-dobriva.html>

49. Тисячна Т. Обігнали усіх. Аптечний ритейл у лідерах з відкриття нових точок. Liga.net. 09.12.2024. URL: <https://biz.liga.net/ua/all/fmcg/article/obihnaly-usikh-aptechnyi-ryteil-u-liderakh-z-vidkryttia-novykh-tochok>

50. Конституція України (Редакція від 01.01.2020). Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996. №30 ст. 141. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

51. В Україні близько 10 млн людей мають ризик психічних розладів – ВООЗ. УКРІНФОРМ. 12.09.2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3904969-v-ukraini-blizko-10-miljoniv-ludej-maut-rizik-psihicnih-rozladiv-vooz.html>

52. Shapovalov V., & Ivanishyn-Hayduchok L. Establishment On the basis of LMI and Estonian Scientific Publishing House SSP OÜ of the "Medical and Pharmaceutical "Industrial Park" and the "Medical and Pharmaceutical Cluster "Eurolviv Region 2030 ", as Part of the System of Integration Competencies of Ukraine to the European Union. SSP Modern Law and Practice. 2022. Vol. 2. No 2. P. 1-20. DOI: <https://doi.org/10.53933/sspmlp.v2i2.50>

53. Shapovalov V. Medical And Pharmaceutical Law: Deepening the Cooperation Between the LMI, KhMAPE* and Estonian Scientific Publishing House SSP OÜ, as Part of the System of Ukraine's Integration into the European Community. SSP Modern Law and Practice. 2022. Vol. 2. No 2. P. 1-12. DOI: <https://doi.org/10.53933/sspmlp.v2i2.51>

54. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 серпня 1998 року № 1303 «Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань». Верховна Рада України. Редакція від 04.05.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1303-98-%D0%BF#Text>

55. Butska L. Clinical and physiological justification of the application of physical therapy as a component multidisciplinary approach in combatants after combat closed cranial brain injury (brain contusions). In: Butska L., editor. Multidisciplinary Medicine and Human Health. Theoretical and Methodological Foundations of the Innovative Development of the Health Care System in the Information Society. Monograph. Katowice, Poland: The University of Technology in Katowice Press. 2024. P. 24-46. DOI: <https://doi.org/10.54264/M035>
56. Rehabilitation. World Health Organization. 22.04.2024. URL: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/rehabilitation>
57. Швесткова О., Сладкова П., Агнерова І., Ауйездска Є., Брозова К., Бржізова М. та ін. Фізична терапія: підручник (пер. з чеськ.). Київ: Чеський центр у Києві. 2019. 272 с. URL: <https://kyiv.czechcentres.cz/uk/about-us/lekarska-literatura/ucebnice-fyzikalni-terapie>
58. Швесткова О., Свецена К., Оборна П., Рейманова А., Родова З., Угліржова Я. Ерготерапія: підручник (пер. з чеськ.). Київ: Чеський центр у Києві. 2019. 280 с. URL: <https://kyiv.czechcentres.cz/uk/about-us/lekarska-literatura/ucebnice-Ergoterapie>
59. Цанько І.І., Антонова-Рафі Ю.В., Куріло С.М., Данько Д.І. Методи обстеження в фізичній терапії, ерготерапії : навч. посіб. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2023. 162 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/eae9b1cd-b93d-4a8c-8289-594b4db2a3b0/content>
60. Вакуленко Л.О., Клапчук В.В. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії. Київ: Укрмедкнига. 2023. 372 с. URL: <https://mybook.biz.ua/ua/diagnostika-terapiya/osnovi-reabilitacii-fizichnoi-terapii-ergoterapii/>
61. Андрійчук О. Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії : навчально-методичний посібник. Луцьк: ПП "Волинська друкарня". 2022. 264 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20713/3/Osn_prakt_diialn_fiz_terapii.pdf
62. Пустовойт Б., Пустовойт К. Сучасні погляди ерготерапії. Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології. 2017. № 1. С. 64-69. URL: http://journals.uran.ua/frir_journal/article/view/123102
63. Долинський Б., Буховець Б., Погорелова О. Фізична терапія. Ерготерапія : навчальний посібник. Одеса: Університет Ушинського. 2022. 208 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/15951/1/Physical%20therapy.%20Ergotherapy.pdf>
64. Капшитар Н.І., Бондаренко О.П., Богослав Т.В., Назаренко О.В. Фізична терапія в клініці внутрішніх хвороб: навч. посіб. Запоріжжя: ЗДМУ. 2022. 172 с. URL: http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/18933/1/Фіз_терапія_2022.pdf
65. Григус І.М., Брега Л.Б. Фізична терапія в кардіології: навчальний посібник. Рівне: НУВГП. 2018. 268 с. URL: https://ep3.nuwm.edu.ua/14454/1/Фізична_терапія_в_кардіології.pdf

66. Григус І.М. Фізична терапія в пульмонології : навч. посіб. Київ: Олді+. 2023. 240 с. URL: <https://profbook.com.ua/fizychna-terapia-pulmonology.html>
67. Козьолкін О.А., Дарій В.І., Сікорська М.В., Візір І.В. Фізична терапія в нейрореабілітації: навч. посіб. для викладачів. Запоріжжя: ЗДМУ. 2020. 234 с. URL: https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/3163/1/2020Фізична_терапія_в_нейрореабілітації_для_викладачів.pdf
68. Фломін Ю.В. Порухення ходьби після інсульту та за інших неврологічних захворювань: сучасний міждисциплінарний підхід до діагностики, лікування та реабілітації. Міжнародний неврологічний журнал. 2013. № 5. С. 121-132. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mnzh_2013_5_14
69. Дац Д.І., Канигіна С.М., Черепок О.О., Волох Н.Г. Фізична терапія при захворюваннях і травмах центральної та периферичної нервової системи: навчальний посібник. Запоріжжя: ЗДМУ. 2023. 108 с.
70. Matsko H. Rehabilitation of patients who have suffered facial neuritis. Actual Problems of Medicine and Pharmacy. 2024. Vol. 5. No. 2. P. 1-16. URL: <https://doi.org/10.52914/apmp.v5i2.68>
71. Ступницька С.А., Рябуха О.І. Фізична реабілітація дітей першого року життя з вродженою м'язовою кривошиєю: навч.-метод. посіб. Львів: ЛДУФК. 2011. 124 с. ISBN 978-966-2328-19-6
72. Сітовський А.М. Фізична терапія при порушенні діяльності опорно-рухового апарату: навч. посібн. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. 183 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20657/1/FT_ORА_курс_лекцій.pdf
73. Ступницька С.А., Рябуха О.І. Соматоскопічне обстеження як обов'язкова складова реабілітаційного обстеження дітей з патологією опорно-рухового апарату. Вісник проблем біології і медицини. 2017. Вип. 4, Т. 2 (140). С. 145-151. URL: [https://vpbm.com.ua/ua/vipusk-4-tom-2-\(140\),-2017/9559](https://vpbm.com.ua/ua/vipusk-4-tom-2-(140),-2017/9559)
74. Мухін В.М. Фізична реабілітація в травматології: монографія. Львів: ЛДУФК, 2015. 428 с. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/20767>
75. Черненко І.І. Особливості реабілітації хворих після бойової черепно-мозкової травми. Психіатрія, неврологія та медична психологія. 2022. № 20. С. 19-24. DOI: <https://doi.org/10.26565/2312-5675-2022-20-03>
76. Бакалавр. Міністерства освіти і науки України. 2024. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/vishcha-osvita-ta-osvita-doroslikh/vstupna-kampaniya-do-zakladiv-vishchoi-osviti-2023-roku/poshireni-zapitannya-vidpovidi-shchodo-vstupnoi-kampanii-u-2023-rotsi/bakalavr>
77. Shapovalov V., Shapovalova V., Osyntseva A., Nehretskii S., Derkach A., & Sichkarenko O. Development of the educational program of the second (Master's) level of higher education in the field of knowledge 22 Healthcare specialty 226 Pharmacy, industrial pharmacy specialization 226.01 Pharmacy based on the new standard of higher education. Actual Problems of Medicine and Pharmacy. 2023. Vol. 4. No. 1. P. 1-47. DOI: <https://doi.org/10.52914/apmp.v4i1.54>
78. Haiduchok I., Gumenyuk O. Modern educational activity aimed at training highly qualified specialists – doctor and pharmacists, who are able to solve professional tasks and take responsibility for their solution in the system of legal relations “doctor-

- patient-pharmacists”. Actual Problems of Medicine and Pharmacy. 2024. Vol. 5. No.1. P. 1-21. DOI: <https://doi.org/10.52914/apmp.v5i2.67>
79. Hayduchok I., Shapovalov V., & Shapovalov V. Organizational and Legal Study and Implementation by Administrative Staff of Higher Education of Licensing Conditions for Educational Activities in Ukraine During COVID-19 Pandemic. Actual Problems of Medicine and Pharmacy. 2022. Vol. 3. No 1. P. 1-30. DOI: <https://doi.org/10.52914/apmp.v3i1.38>
80. Shapovalova V., Osyntseva A., Malekh H., & Shapovalov V. Pharmacy of the future: Development of the thematic improvement cycle "Latest discoveries and prospects in the field of pharmacy". Actual Problems of Medicine and Pharmacy. 2024. Vol. 5. No 2. P. 1-18. DOI: <https://doi.org/10.52914/apmp.v5i2.66>
81. Shapovalov V., Butko L., & Shapovalov V. Organizational And Legal Study of Quarantine Restrictions in The Spread of Coronavirus Disease in Ukraine. SSP Modern Pharmacy and Medicine, 2021. Vol. 1. No 2. P. 1-12. DOI: <https://doi.org/10.53933/sspmmp.v1i2.23>
82. Hayduchok I., Shapovalov V. COVID-19: Multidisciplinary Researches of Forensic and Pharmaceutical Risks and Causal Relationships of Unqualified Medical Care for Patients During Pandemic. SSP Modern Law and Practice. 2022. Vol. 2. No 1. P. 1-25. DOI: <https://doi.org/10.53933/sspmlp.v2i1.39>
83. Gryzodub O., & Shapovalov V. Quality Systems in Pharmacy: Multidisciplinary Context of the State Pharmacopoeia of Ukraine. SSP Modern Law and Practice. 2023. Vol. 3. No. 1. P. 1-23. DOI: <https://doi.org/10.53933/sspmlp.v3i1.81>
84. Наказ МОЗ України від 31 січня 2005 №53 “Про затвердження Положення про організацію та порядок проведення державної атестації студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації за напрямом підготовки “Медицина”. Верховна Рада України. Редакція від 03.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0244-05#Text>
85. Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності студентів львівського медичного інституту. Затверджено» на засіданні Вченої ради ТзОВ «Львівський медичний інститут» Протокол № 1 від «31» серпня 2018 р. Введено в дію наказом ректора інституту №160/10-н від «03» вересня 2018 р. Ректор ЛМІ професор М.С. Регада. Львів: ТзОВ «Львівський медичний інститут». 2018. 62 с. URL: <https://medinstytut.lviv.ua/wp-content/uploads/pdf/KRYTERIYI-OTSINYUVANNYA-REZULTATIV-NAVCHALNOYI-DIYALNOSTI-STUDENTIV.pdf>